

Μέρος Β | ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΣΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΟΥΣΙΩΝ

6 | Χρήση ουσιών στον πληθυσμό Πολιτική και νομοθεσία για τα ναρκωτικά

ΣΥΝΟΨΗ

Ο συντονισμός για τη χάραξη πολιτικής στον τομέα των ναρκωτικών προβλέπεται στον Ν. 4139/2013. Ανώτερο συντονιστικό όργανο αποτελεί η Διυπουργική Επιτροπή για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Ναρκωτικά, στην οποία προεδρεύει ο Πρωθυπουργός. Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Ναρκωτικά εκπονεί η Εθνική Επιτροπή Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών (ΕΕΣΣΑΝ), υπό την προεδρία του/της Εθνικού/ής Συντονιστή/ριας για τα Ναρκωτικά. Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης εγκρίνεται από τη Διυπουργική Επιτροπή. Εκτός από την εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, αρμοδιότητα της ΕΕΣΣΑΝ είναι η προώθηση των αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή και την παρακολούθησή του, καθώς και η ανάπτυξη διεθνών συνεργασιών. Στη βάση των παραπάνω, στις αρχές του 2021 ολοκληρώθηκε η εκπόνηση της Εθνικής Στρατηγικής 2021-2026 και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 2021-2023. Δεδομένου ότι για τα δύο αυτά κείμενα αναμένεται η έγκρισή τους, καθώς η ΕΕΣΣΑΝ τα έχει υποβάλλει στον Πρωθυπουργό, η υιοθέτησή τους από την Πολιτεία και η έναρξη της εφαρμογής τους, αποτελεί σημαντικό ζήτημα στο χώρο των εξαρτήσεων στην Ελλάδα.

Σημαντική εξέλιξη το 2021 αποτέλεσε επίσης η δημιουργία για πρώτη φορά στην Ελλάδα νομικού πλαισίου (Γ.Π.οικ.78049, ΦΕΚ 5969/Β/17-12-2021) για τη χορήγηση ναλοξόνης σε περιπτώσεις οξείας τοξικωσης από οπιοειδή από εκπαιδευμένους/ες επαγγελματίες (ιατρούς και νοσηλεύτές/ριες, εργαζόμενους/ες σε προγράμματα δουλειά-στο-δρόμο (street-work) και ξενώνες, προσωπικό των φορέων θεραπείας για τα ναρκωτικά και των καταστημάτων κράτησης, κ.ά.). Η διεύρυνση της χρήσης ναλοξόνης αποτελούσε αίτημα των επαγγελματιών του χώρου, καθώς είναι η ουσία που μπορεί να αντιστρέψει τις επιδράσεις που έχουν τα οπιοειδή στον οργανισμό και χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις υπερδοσολογίας με σκοπό την πρόληψη των θανάτων.

Επιπλέον, σημαντική ήταν η δημοσίευση της Υπουργικής Απόφασης (Δ2α/οικ.25602/2020, ΦΕΚ 1607/Β/27-4-2020), στην οποία καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη λειτουργία Χώρων Εποπτευόμενης Χρήσης (ΧΕΧ). Παρουσία εξειδικευμένου προσωπικού, στους χώρους αυτούς προσέρχονται άτομα προκειμένου να κάνουν χρήση της ουσίας (που τα ίδια φέρνουν) σε ελεγχόμενο περιβάλλον, με καθαρή σύριγγα και σύνεργα μειώνοντας τους επιπλέον κινδύνους για την προσωπική τους υγεία, αλλά και τη μετάδοση λοιμωδών νοσημάτων στα δίκτυά τους. Παράλληλα, υπάρχει η δυνατότητα παροχής υπηρεσιών για την αντιμετώπιση προβλημάτων υγείας και διασύνδεσης με άλλες υπηρεσίες και δομές. Το νέο αυτό νομικό πλαίσιο έδωσε το 2022 τη δυνατότητα έκδοσης άδειας και επαναλειτουργίας από τον ΟΚΑΝΑ ΧΕΧ στο κέντρο της Αθήνας με το όνομα ΣΤΕΚΙ 46.

Στο πλαίσιο της απλοποίησης της διαδικασίας παραγωγής και εξαγωγής φαρμακευτικής κάνναβης, το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο εμπλουτίστηκε περαιτέρω με τον Ν. 4801/2021, ο οποίος τροποποιεί τον αντίστοιχο του 2014 (4523/2014) για την εξαγωγή προϊόντων φαρμακευτικής κάνναβης, και με την ΚΥΑ (ΦΕΚ 1151/Β/15-3-2022), η οποία επανακαθορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις για την καλλιέργεια και την επεξεργασία φαρμακευτικής κάνναβης, αντικαθιστώντας πλήρως παλαιότερη σχετική ΚΥΑ του 2018. Παράλληλα, με ένα νέο Άρθρο (71) στον Ν. 4864/2021 απαγορεύθηκε η εισαγωγή τελικών προϊόντων φαρμακευτικής κάνναβης.

Η δημιουργία εξειδικευμένων δομών φιλοξενίας για άστεγους χρήστες ψυχοδραστικών ουσιών κατοχυρώθηκε μέσω της ΚΥΑ (ΦΕΚ5252/11-10-2022) με την οποία δίνεται η δυνατότητα και στους φορείς θεραπείας για τα ναρκωτικά να υποβάλουν στεγαστικά αιτήματα. Επιπλέον, με το άρθρο 84 του Ν. 4985 οι ανασφάλιστοι κρατούμενοι με προβλήματα χρήσης ουσιών έχουν τη δυνατότητα λήψης δωρεάν ιατροφαρμακευτικής και νοσηλευτικής περίθαλψης για όσο χρονικό διάστημα βρίσκονται σε κάποιο Κατάστημα Κράτησης.

Ο συντονισμός στη χάραξη πολιτικής στον τομέα των ναρκωτικών προβλέπεται στον Νόμο 4139/13 ΦΕΚ Α 74/20/3/2013, σύμφωνα με τον οποίο ανώτερο συντονιστικό όργανο αποτελεί η Διυπουργική Επιτροπή για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Ναρκωτικά, η οποία αποτελείται από 10 Υπουργούς και τον Πρόεδρο της Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής. Στην Επιτροπή προεδρεύει ο Πρωθυπουργός. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι η έγκριση, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Ναρκωτικά.

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Ναρκωτικά εκπονεί η Εθνική Επιτροπή Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών (ΕΕΣΣΑΝ), μέλη της οποίας είναι εκπρόσωποι των Υπουργείων που συμμετέχουν στη Διυπουργική Επιτροπή, καθώς και εκπροσώπους του ΟΚΑΝΑ, του ΚΕΘΕΑ, του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής, του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης και του ΕΚΤΕΠΝ. Εκτός από την εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Ναρκωτικά, αρμοδιότητα της Επιτροπής είναι η προώθηση των αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή και την παρακολούθησή του, καθώς και η ανάπτυξη διεθνών συνεργασιών. Πρόεδρος της Επιτροπής είναι ο/η Εθνικός/ή Συντονιστής/στρια για τα Ναρκωτικά.

Ο/Η Εθνικός/ή Συντονιστής/στρια για τα Ναρκωτικά ορίζεται από τον Πρωθυπουργό με πενταετή θητεία. Οι αρμοδιότητές του είναι η σύγκληση και ο συντονισμός του έργου της Εθνικής Επιτροπής Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών και η εκπροσώπηση της χώρας σε διεθνείς οργανισμούς για τα ναρκωτικά. Ο/Η Εθνικός/ή Συντονιστής/στρια είναι μέλος της Διυπουργικής Επιτροπής, στην οποία παρουσιάζει το Σχέδιο Δράσης προς έγκριση και τις ετήσιες αναφορές παρακολούθησής του.

6.1 Εθνική Στρατηγική και Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Ναρκωτικά

Παρά τις διάφορες δυσκολίες μετά τον διορισμό του Εθνικού Συντονιστή το 2019 και τη σύσταση της Εθνικής Επιτροπής (καθυστερήσεις στον διορισμό των μελών της Επιτροπής, μέτρα για τον περιορισμό της πανδημίας, κτλ.), η Εθνική Στρατηγική για τα Ναρκωτικά και τις Ψυχότροπες Ουσίες 2021-26, καθώς και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Ναρκωτικά και τις Ψυχότροπες Ουσίες 2021-23, ολοκληρώθηκαν και υποβλήθηκαν στις αρχές του 2021 στον Υπουργό Υγείας και τελικά στον Πρωθυπουργό.

Δεδομένου ότι για τα δύο αυτά κείμενα αναμένεται η έγκρισή τους, η υιοθέτησή τους από την Πολιτεία και η έναρξη της εφαρμογής τους, αποτελεί σημαντικό ζήτημα στο χώρο των εξαρτήσεων στην Ελλάδα. Όπως έχει διατυπωθεί και σε προηγούμενες Εκθέσεις του ΕΚΤΕΠΝ (βλ. Ετήσια Έκθεση 2020, 2021), “τα κείμενα αυτά είναι σχεδιασμένα με στόχο την ανταπόκριση τις κοινωνίας, των Υπουργείων και των φορέων στα τεκμηριωμένα προβλήματα και τις πραγματικές ανάγκες. Κάθε καθυστέρηση στην έγκρισή τους και την επακόλουθη εφαρμογή των δράσεων, συσσωρεύει ελλείψεις, αυξάνει το κόστος επίλυσης των προβλημάτων και δυσχεραίνει την έγκαιρη πρόληψη και θεραπεία τις ουσιοεξάρτησης.”

Σημαντικό ρόλο στη χάραξη πολιτικής από την Εθνική Επιτροπή αποτελεί η διοργάνωση της Πανελλήνιας Συνδιάσκεψης για τα Ναρκωτικά και τις Εξαρτήσεις που πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά τον Δεκέμβριο του 2022. Η Συνδιάσκεψη διοργανώνεται από την ΕΕΣΣΑΝ με τον Εθνικό Συντονιστή για τα Ναρκωτικά, σε συνεργασία με το ΕΚΤΕΠΝ και τον ΟΚΑΝΑ. Με βάση τα στοιχεία για την κατάσταση του προβλήματος των εξαρτήσεων στη χώρα, όπως αποτυπώνεται από το ΕΚΤΕΠΝ, επαγγελματίες και εμπειρογνώμονες μοιράζονται την εμπειρία τους, συζητούν για καλές πρακτικές και θέτουν προβληματισμούς. Στόχος είναι η ανάπτυξη διαλόγου σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση, προκλήσεις, ανάγκες και προτάσεις, καθώς και η

ανάδειξη προτεραιοτήτων και προεκτάσεων για τη χάραξη πολιτικής και την ανάπτυξη Εθνικής Στρατηγικής και Εθνικού Σχεδίου Δράσης από την ΕΕΣΣΑΝ.

6.2 Λειτουργία Χώρου Εποπτευόμενης Χρήσης στην Αθήνα

Τον Απρίλιο του 2022 ξεκίνησε η λειτουργία Χώρου Εποπτευόμενης Χρήσης (ΧΕΧ) στην Αθήνα με επίσημη άδεια λειτουργίας τις σαφώς ορίστηκε από σχετική Υπουργική Απόφαση (Δ2α/οικ.25602/2020, ΦΕΚ1607/Β/27-4-2020). Η λειτουργία του ΧΕΧ με την ονομασία ΣΤΕΚΙ 46 στον Σταθμό Φροντίδας Εξαρτημένων Ατόμων (ΣΦΕΑ) του ΟΚΑΝΑ ξεκίνησε εννέα χρόνια μετά την πιλοτική λειτουργία του ΧΕΧ ΟΔΥΣΣΕΑ στον ίδιο φορέα. Παρουσία εξειδικευμένου προσωπικού, στον ΧΕΧ προσέρχονται άτομα προκειμένου να κάνουν χρήση τις ουσίας (που τα ίδια φέρνουν) σε ελεγχόμενο περιβάλλον, με καθαρή σύριγγα και άλλα σύνεργα ασφαλούς χρήσης μειώνοντας τις κινδύνους για την προσωπική τους υγεία, αλλά και τη μετάδοση λοιμωδών νοσημάτων στα δίκτυά τους.

6.3 Δαπάνες φορέων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των ουσιοεξαρτήσεων

Το 2021 σημειώθηκε αύξηση στις δαπάνες του ΟΚΑΝΑ και του ΚΕΘΕΑ σε σύγκριση με την προηγούμενη διετία (2015-2020) η οποία οφείλεται κυρίως στη χρηματοδότηση των δομών θεραπείας και μείωσης τις βλάβης αυτών των φορέων από τα προγράμματα ΕΣΠΑ (Πίνακες 6.1 και 6.2).

Πίνακας 6.1: Κατανομή δαπανών ΟΚΑΝΑ (2015-2017-2018-2020-2021).

	2015	2017	2018	2020	2021
	€	€	€	€	€
Συγχρηματοδότηση Κέντρων Πρόληψης	6.505.174	6.500.000	6.500.000	6.500.000	6.093.665
Πρόγραμμα Θεραπείας με αγωνιστές οπιοειδών (ΜΥΑΠ, ΜΟΘΕ, ΜΕΨΥ, ΕΙΣ, ΜΚΕ)⁵					
Κόστος μισθοδοσίας προσωπικού	11.627.027	12.738.110	11.759.987	6.015.944	6.358.852
Έξοδα στέγασης και λειτουργίας	6.785.161	5.301.350	8.137.174	2.929.302	3.096.272
Σύνολο	18.412.188	18.039.460	19.897.161	8.945.246	9.455.124
‘Στεγνά’ Θεραπευτικά Προγράμματα					
Κόστος μισθοδοσίας προσωπικού	250.465	279.714	870.134	3.781.450	3.996.993
Έξοδα στέγασης και λειτουργίας	58.837	114.244	424.931	1.841.276	1.946.229
Σύνολο	309.302	393.958	1.295.065	5.622.726	5.943.222
ΕΚΚΕ (Εξειδικευμένα Κέντρα Κοινωνικής -Επαγγελματικής Κατάρτισης) / Υπηρεσίες στήριξης σε μέλη θερ. Προγραμμ.					
Κόστος μισθοδοσίας προσωπικού	163.238	181.758	342.780	1.375.073	1.453.452
Έξοδα στέγασης και λειτουργίας	128.180	55.475	167.397	669.555	707.720
Σύνολο	291.418	237.233	510.177	2.044.628	2.161.172
Προγράμματα Άμεσης Πρόσβασης και Βοήθειας					
Κόστος μισθοδοσίας προσωπικού	926.441	875.397	1.001.972	3.437.682	3.633.630
Έξοδα στέγασης και λειτουργίας	188.068	535.988	489.315	1.673.887	2.613.341
Σύνολο	1.114.509	1.411.385	1.491.286	5.111.569	6.246.971
Κεντρική Διοίκηση – Τις δομές υποστήριξης προγραμμάτων					
Κόστος μισθοδοσίας προσωπικού	1.952.288	1.537.486	1.977.577	2.578.262	2.725.223
Έξοδα στέγασης και λειτουργίας	3.227.627	2.369.402	965.752	1.255.415	1.326.974
Σύνολο	5.179.915	3.906.888	2.943.329	3.833.677	4.052.197
Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας (ΑΠΘ) και τις επιχορηγήσεις	-	-	651.350	637.350	637.350
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	33.291.303	31.736.340	33.288.368	32.695.196	34.589.701

ΠΗΓΗ: ΕΚΤΕΠΝ 2023 (Στοιχεία: ΟΚΑΝΑ).

⁵ ΜΥΑΠ: Μονάδα Υποκατάστασης Άμεσης Πρόσβασης, ΜΟΘΕ: Μονάδες Ολοκληρωμένης Θεραπείας της Εξάρτησης, ΜΕΨΥ: Μονάδα Εντατικής Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης, ΕΙΣ: Εξωτερικό Ιατρείο Συνταγογράφησης, ΜΚΕ: Μονάδα Κοινωνικής Επανάταξης.

Πίνακας 6.2: Κατανομή δαπανών ΚΕΘΕΑ (2015-2017-2018-2020-2021).

	2015 €	2017 €	2018 €	2020 €	2021 €
Πρόληψη					
Στη Σχολική κοινότητα	181.042	194.292	122.630	102.296	167.623
Στην Κοινότητα	307.049	460.202	361.865	340.124	58.458
Εποπτεία –Υποστήριξη – Ενημέρωση	338.150	142.805	139.792	94.088	134.379
Σύνολο	826.241	797.299	624.287	536.508	360.460
Μείωση της βλάβης – κινητοποίηση					
Συμβουλευτικά Κέντρα	1.286.792	1.306.022	1.381.674	1.285.194	1.174.969
Προγράμματα Άμεσης Πρόσβασης και Προσέγγισης Χρηστών στο Δρόμο	648.431	500.773	529.642	625.079	588.055
Ψυχοδιαγνωστικό Κέντρο / Ιατρικές Υπηρεσίες	186.824	235.917	241.431	231.117	222.943
Τηλεφωνική Γραμμή SOS 1145	64.625	64.353	69.029	53.889	52.800
Σύνολο	2.186.672	2.107.065	2.221.777	2.195.280	2.038.767
Παρεμβάσεις στο Σύστημα Ποινικής Δικαιοσύνης					
Προγράμματα Συμβουλευτικής Κρατουμένων	615.696	299.286	330.940	289.084	172.449
Προγράμματα Απεξάρτησης Κρατουμένων	597.193	597.193	576.090	607.617	799.386
Κέντρα Υποδοχής και Επανένταξης Αποφυλακισμένων	1.029.853	512.176	231.966	403.819	422.981
Σύνολο	2.242.742	1.347.252	1.138.997	1.300.520	1.394.816
Θεραπεία					
Προγράμματα Απεξάρτησης Διαμονής Ενηλίκων	1.759.749	1.803.757	1.707.583	1.593.200	1.587.084
Προγράμματα Ημερήσιας Φροντίδας Ενηλίκων και Εφήβων – Νεαρών Ενηλίκων	1.611.327	1.332.590	1.370.367	1.453.863	1.479.101
Πολυφασικά προγράμματα ενηλίκων	-	904.050	1.383.940	815.610	930.697
Πολυφασικά προγράμματα εφήβων	497.763	238.129	302.832	475.392	510.841
Σύνολο	3.868.839	4.278.526	4.764.721	4.338.066	4.507.727
Υπηρεσίες για Ειδικούς Πληθυσμούς					
Κέντρο για Μετανάστες και Πρόσφυγες (MOSAIC)	233.046	144.449	129.801	240.168	244.976
Μονάδα Απεξάρτησης από το Αλκοόλ και τα Τυχερά Παιχνίδια	278.375	429.665	381.302	307.969	295.056
Σύνολο	511.421	574.114	511.102	548.137	540.032
Κοινωνική Επανάταξη					
Κέντρα Κοινωνικής Επανάταξης	666.324	916.699	880.009	961.107	913.239
Επαγγελματική κατάρτιση / Εκπαίδευση					
Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης / Εκπαίδευσης μελών	248.796	984.029	960.637	585.590	806.191
Παραγωγικές Μονάδες Λιθογραφείο, Ξυλουργείο, Κεραμική, Αγρόκτημα)	1.028.844	1.159.435	1.054.283	757.815 ⁶	772.118
Μεταβατικά Σχολεία	811.426	238.963	439.030	436.072	190.252
Σύνολο	2.089.066	2.382.427	2.453.950	1.779.477	1.768.561
Θεραπεία Οικογένειας					
Κέντρα Οικογενειακής Συμβουλευτικής και Θεραπείας	476.881	605.865	636.390	761.831	729.345
Εκπαίδευση Επαγγελματιών Υγείας / Στελεχών					
Έρευνα / Αξιολόγηση	107.434	448.955	393.512	366.512	394.254
Διοικητική Υποστήριξη	218.266	321.727	231.337	160.129	199.727
Διαδικαστική Υποστήριξη	1.185.817	1.304.964	1.347.691	1.142.066	1.293.280
Δαπάνες προγραμμάτων ΕΣΠΑ	988.631	-	-	358.309	2.263.077
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	15.368.331	15.084.893	15.203.774	14.447.942	16.403.278

ΠΗΓΗ: ΕΚΤΕΠΝ 2023 (Στοιχεία: ΚΕΘΕΑ).

⁶ Δεν συμπεριλαμβάνονται οι αγορές πρώτων υλών για παραγωγή εμπορευμάτων και παραγωγή σε εξέλιξη, και οι αγορές παγίων και ο φόρος εισοδήματος.

Από την άλλη πλευρά, οι δαπάνες των μονάδων θεραπείας των Ψυχιατρικών Νοσοκομείων της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης παρουσίασαν μείωση συγκριτικά με τα προηγούμενη έτη (Πίνακες 6.3 και 6.4).

Πίνακας 6.3: Δαπάνες Υπηρεσιών Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής (2020-2021).

	2020 €	2021 €
Μονάδα Απεξάρτησης Τοξικομανών 18 ΑΝΩ		
Κόστος μισθοδοσίας προσωπικού	5.865.814	5.278.180
Έξοδα λειτουργίας μονάδας	1.415.120	1.318.624
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	7.280.934	6.596.804

ΠΗΓΗ: ΕΚΤΕΠΝ 2023 (Στοιχεία: ΨΝΑ).

Πίνακας 6.4: Δαπάνες Υπηρεσιών Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης (2015-2018-2020-2021) για τις εξαρτήσεις.

	2015 €	2018 €	2020 €	2021 €
Τμήμα Αποκατάστασης Εξαρτημένων ΙΑΝΟΣ	2.597.188	2.589.176	2.900.245	2.078.047
Πρόγραμμα Εναλλακτικής Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων ΑΡΓΩ	777.571	860.568	933.831	649.298
Μονάδα Απεξάρτησης από το Αλκοόλ, τα Φάρμακα και τα Τυχερά Παιχνίδια	628.636	809.405	847.825	712.024
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	4.003.395	4 178 149	4 681 901	3.439.369

ΠΗΓΗ: ΕΚΤΕΠΝ 2023 (Στοιχεία: ΨΝΘ).

6.4 Νομοθεσία

Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 5969/17-12-2021) ‘Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων χορήγησης, συνταγογράφησης και διάθεσης της ανταγωνιστικής των οπιοειδών ουσίας ναλοξόνη, κατ’ εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 4139/2013’.

Σύμφωνα με την Απόφαση του Υπουργείου Υγείας, για πρώτη φορά στη χώρα μας διαμορφώνεται το νομικό πλαίσιο για τη χορήγηση ναλοξόνης σε περιπτώσεις οξείας τοξίκωσης από οπιοειδή. Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι εκπαιδευμένοι επαγγελματίες, όπως ιατροί και νοσηλευτές, εργαζόμενοι στους Ο.Τ.Α, σε προγράμματα δουλειά-στο-δρόμο και ξενώνες, προσωπικό των φορέων θεραπείας για τα ναρκωτικά και των καταστημάτων κράτησης, μπορούν να χορηγούν ναλοξόνη κυρίως σε εισπνεύσιμη μορφή (ρινικό εκνέφωμα) σε περιπτώσεις υπερβολικής δόσης οπιοειδών. Ως υπεύθυνος φορέας για την εκπαίδευση των επαγγελματιών και την προμήθεια της ναλοξόνης ορίζεται ο ΟΚΑΝΑ.

Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 6384/31-12-2021) ‘Απόδοση εσόδων από χρηματικές ποινές, μετατροπές ποινών και δημεύσεις του άρθρου 45 του ν. 4139/2013’ των Υπουργείων Οικονομικών, Υγείας, Προστασίας του Πολίτη και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

Στην ΚΥΑ ορίζεται ότι όλα τα έσοδα από πρόστιμα και μετατροπές ποινών που επιβάλλονται για παραβάσεις της νομοθεσίας για τα ναρκωτικά (βλέπε Άρθρα: 20, 21, 22, 23, 24, 25 και 30 του Ν. 4139/2013) αποδίδονται μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού στα Υπουργεία Οικονομικών, Υγείας, Προστασίας του Πολίτη και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής με ποσοστό διανομής 8%, 40%, 40% και 12% αντίστοιχα με σκοπό τη χρηματοδότηση δράσεων για την αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών.

Το 2022, η Απόφαση με μία νέα ΚΥΑ (ΦΕΚ 1378/23-3-2022) τροποποιήθηκε, με την αντικατάσταση του Άρθρου 1 για την απλούστευση της διαδικασίας χρηματοδότησης των προαναφερόμενων υπουργείων για παρεμβάσεις/δράσεις σχετικά με το φαινόμενο των ναρκωτικών.

Νόμος 4950 (ΦΕΚ 128/02-07-2022) ‘Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία τη δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις’.

Στο Άρθρο 44 που αντιστοιχεί στον Άρθρο 10 του ν. 4139/2013 σχετικά με την προμήθεια ναρκωτικών του κρατικού μονοπωλίου, προστέθηκε το εξής. Ο Υπουργός Υγείας δύναται να αναθέτει στην ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία ‘Ινστιτούτο Φαρμακευτικής Έρευνας και Τεχνολογίας Α.Ε.’. (Ι.Φ.Ε.Τ. Α.Ε.) την προμήθεια ναρκωτικών φαρμάκων σε ποσότητα που δεν μπορεί να υπερβαίνει το 40% της ετήσιας απαιτούμενης ποσότητας, χωρίς να ζητηθεί η γνώμη της Επιτροπής Ναρκωτικών.

Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 5252/11-10-2022) ‘Καθορισμός πλαισίου διαδικασιών για την καταγραφή και διαχείριση στεγαστικών αιτημάτων και τη διασύνδεση των φορέων παροχής υπηρεσιών σε αστέγους’ των Υπουργείων Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Σκοπός της Απόφασης είναι ο καθορισμός ενός ενιαίου πλαισίου διαδικασιών για α) την υποβολή και διαχείριση αιτημάτων φιλοξενίας σε δομές αστέγων (στεγαστικά αιτήματα) και β) τη λειτουργική διασύνδεση των δομών παροχής υπηρεσιών σε αστέγους με τη δημιουργία ηλεκτρονικού Μητρώου Φορέων και Δομών και Μητρώου στεγαστικών αιτημάτων. Ειδικότερα, στο άρθρο 3 της ΚΥΑ, οι φορείς θεραπείας για τα ναρκωτικά του ν. 4139/2013 περιλαμβάνονται στους αρμόδιους φορείς υποβολής στεγαστικών αιτημάτων.

Νόμος 4985 (ΦΕΚ 203/27-10-2022) ‘Αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός Σωφρονιστικού Κώδικα - Τροποποιήσεις στον ν. 2776/1999 και άλλες διατάξεις’. Στο Άρθρο 84 σχετικά με τη χορήγηση Προσωρινού Αριθμού Υγειονομικής Περίθαλψης Κρατούμενου (Π.Α.Υ.ΠΕ.Κ), δίνεται η δυνατότητα σε ανασφάλιστους κρατούμενους να αιτηθούν την χορήγηση Π.Α.Υ.ΠΕ.Κ με σκοπό τη λήψη δωρεάν ιατροφαρμακευτικής και νοσηλευτικής περίθαλψης για όσο χρονικό διάστημα παραμένουν σε κάποιο κατάστημα κράτησης.

Φαρμακευτική κάνναβη 2021-2022

Νόμος 4801 (ΦΕΚ 83/24-5-2021) ‘Παραγωγή, εξαγωγή και διάθεση τελικών προϊόντων φαρμακευτικής κάνναβης του είδους Cannabis Sativa L περιεκτικότητας σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) άνω του 0,2% και άλλες διατάξεις’.

Ο Νόμος αποτελεί τροποποίηση του Ν. 4523/18, του οποίου αντικαθιστά το Άρθρο 2Α. Στόχος του Νόμου είναι η απλοποίηση της διαδικασίας εξαγωγής προϊόντων φαρμακευτικής κάνναβης, μέσω της ρύθμισης ειδικότερων όρων για την παραγωγή, διάθεση, κυκλοφορία και εξαγωγή των τελικών προϊόντων φαρμακευτικής κάνναβης του είδους Cannabis Sativa L περιεκτικότητας σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) άνω του 0,2%. Προϊόντα, ανεξαρτήτως μορφής, όπως ο αποξηραμένος ανθός κάνναβης μπορούν να πάρουν έγκριση αποκλειστικά για εξαγωγή.

Νόμος 4864 (ΦΕΚ 237/A/02-12-2021) ‘Στρατηγικές επενδύσεις και βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος μέσω της επιτάχυνσης διαδικασιών στις ιδιωτικές και στρατηγικές επενδύσεις, δημιουργία πλαισίου για τις εταιρείες τεχνολογίας και άλλες επείγουσες διατάξεις για την ανάπτυξη’, Άρθρο 71 ‘Απαγόρευση εισαγωγής τελικών προϊόντων φαρμακευτικής κάνναβης’.

Το Άρθρο 71 του Ν. 4864/2021 προστέθηκε στον Ν. 4139/2013 (Α’ 74) ‘Νόμος περί εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλες διατάξεις’, ως άρθρο 21Z σύμφωνα με το οποίο δεν επιτρέπεται η εισαγωγή τελικών προϊόντων φαρμακευτικής κάνναβης του είδους Cannabis Sativa L περιεκτικότητας σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) >0,2% που προορίζονται για εγχώρια κατανάλωση.

Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 1151/B/15-3-2022) ‘Όροι και προϋποθέσεις για την καλλιέργεια και επεξεργασία της φαρμακευτικής κάνναβης, βάσει του άρθρου 18 του Ν. 4801/2021’ των Υπουργείων Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υγείας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Προστασίας του Πολίτη, Δικαιοσύνης, Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Η ΚΥΑ περιλαμβάνει 10 άρθρα στα οποία προσδιορίζονται ενδελεχώς οι όροι και οι προϋποθέσεις για την καλλιέργεια και την επεξεργασία της φαρμακευτικής κάνναβης, καθώς επίσης και για την εξαγωγή τελικών προϊόντων με τη μορφή ξηρού ανθού. Η συγκεκριμένη ΚΥΑ αντικατέστησε την αντίστοιχη του 2018 (ΦΕΚ 1692/Β/15-5-2018), η οποία έπαψε να ισχύει.

Νέες Ψυχοδραστικές Ουσίες 2020-2021

Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις (ΦΕΚ 1595/20-04-2021, ΦΕΚ 5416/22-11-2021 και ΦΕΚ 148/18-01-2023) των Υπουργείων Υγείας, Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Σύμφωνα με τις τρεις αυτές Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις που εκδόθηκαν το 2021 και το 2023, πέντε (5) νέες ψυχοδραστικές ουσίες κατατάχθηκαν στον Πίνακα Α' του Ν. 4139/2013. Οι νέες ουσίες που τέθηκαν υπό έλεγχο στις προαναφερθείσες ΚΥΑ είναι οι Isotonitazene (ιστονιταζίνη), MDMB-4en- PINACA, 4F-MDMB-BICA, 3-MMC και 3-CMC.

Ιωάννα Σιάμου, Ιουλία Μπάφη

